

Kratke ekonomsko-finančne analize

Deindustrializacija Nemčije?

Avtor: Luka Žakelj

Julij 2025

BANKA
SLOVENIJE
EVROSISTEM

Zbirka: Kratke ekonomsko-finančne analize

Naslov: Deindustrializacija Nemčije?

Avtor: Luka Žakelj

Številka: julij 2025

Kraj: Ljubljana

Izdajatelj:

Banka Slovenije

Slovenska 35, 1505 Ljubljana, Slovenija

www.bsi.si

Elektronska izdaja:

<https://www.bsi.si/publikacije/raziskave-in-analize/kratkeekonomsko-financne-analize>

Mnenja in zaključki, objavljeni v prispevkih v tej publikaciji, ne odražajo nujno uradnih stališč Banke Slovenije ali njenih organov.

Uporaba in objava podatkov ter delov besedila sta dovoljeni le z navedbo vira.

© Banka Slovenije

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) so pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani.

[COBISS.SI](https://cobiss.si)-ID [239672835](https://cobiss.si/239672835)

ISBN 978-961-7230-19-2 (PDF)

Kazalo

Uvod	4
1 Dodana vrednost nemških predelovalnih dejavnosti	6
2 Zaposlenost in produktivnost	7
3 Investicije v opremo in stroje	9
4 Cene električne energije in zemeljskega plina	10
5 Indeksi proizvodnje po predelovalnih panogah	11
6 Anketni kazalniki	13
7 Viri	17

Uvod¹

Nemčija je glavna zunanjetrgovinska partnerica Slovenije. Njen pomen se zmanjšuje, saj je bil leta 2024 po plačilnobilančnih podatkih delež blagovnega izvoza v to državo v skupnem blagovnem izvozu s 17,4 % manjši za 3,3 odstotne točke v primerjavi z vrhom leta 2012, a ostaja precej nad deleži drugih pomembnejših partneric. Še nekoliko večji je delež izvoza vmesnih proizvodov, ki je leta 2024 v skupnem izvozu teh proizvodov znašal 18,1 %. Gre večinoma za proizvode slovenskih predelovalnih podjetij, ki jih nemški partnerji uporabljajo v procesu proizvodnje. Zato je od uspešnosti nemškega gospodarstva precej odvisna tudi aktivnost slovenske industrije.

Razmere v nemških predelovalnih dejavnostih se poslabšujejo že daljše obdobje. Njihova skupna dodana vrednost je dosegla vrh konec leta 2017, od takrat pa se postopno zmanjšuje. V zadnjem četrtletju 2024 je bila od vrha manjša za 5,7 %, kar pomeni, da je bilo z vidika povečevanja dodane vrednosti izgubljenih sedem let. Dodaten znak zmanjševanja pomena predelovalne industrije je njen delež dodane vrednosti v BDP, ki je konec leta 2024 znašal le še 17,5 %, kar je 3,1 odstotne točke pod vrhom z začetka leta 2016. Z izbruhom energetske krize se je začela zmanjševati tudi zaposlenost, vendar dolgotrajne težave z realno produktivnostjo dela vztrajajo. V zadnjem četrtletju 2024 je z nekoliko nad 23.000 EUR na zaposlenega za popandemičnim vrhom zaostajala za 3,1 %, za prejšnjim vrhom konec leta 2017 pa za 2,5 %. Eden vidnih razlogov za dolgotrajne težave je skromen obseg investicij v opremo in stroje. Te so bile v zadnjem četrtletju 2024 za vrhom iz drugega četrtletja 2019 manjše za 13,5 %, njihov delež v BDP pa je bil s 6,0 % najmanjši v obdobju 2008–2024. Težave z nizkimi investicijami in šibko produktivnostjo so sicer značilne za celotno evrsko območje, tudi za Slovenijo.

Energetska kriza, ki traja od leta 2022, je močno prizadela evropsko industrijo, še posebej nemško. Cene električne energije in zemeljskega plina so namreč bistveno višje kot pred krizo: v Nemčiji so bile cene energije za srednje velike gospodinjstve uporabnike leta 2024 v primerjavi s povprečjem obdobja 2013–2021 višje za 138,9 % (elektrika) oz. za 77,7 % (plin). V povprečju EU se je v tem obdobju električna energija podražila za 86,8 %, plin pa za 80,2 %. Po začetku energetske krize, in sicer leta 2023, se je Nemčija odločila, da zaustavi delovanje vseh svojih jedrskih elektrarn. Tudi zaradi tega je nemška enoletna proizvodnja v energetiki marca 2025 za popandemičnim vrhom zaostajala za 20,5 %, kar je za 12,1 odstotne točke bolj kot v povprečju evrskega območja. Vendar je kriza v nemški industriji širše osnovana in ni vezana le na energijo, saj se je marca letos 22 od 24 predelovalnih panog soočalo z enoletnim padcem aktivnosti v primerjavi s popandemičnim vrhom, padci pa so bili večinoma večji kot v povprečju evrskega območja. V isti primerjavi je padec skupne proizvodnje predelovalnih dejavnosti v Nemčiji znašal 6,6 %, v povprečju evrskega območja pa 4,6 %.

Neugodne razmere v nemških predelovalnih dejavnostih odražajo tudi anketni kazalniki. Maja 2025 so bila nemška predelovalna podjetja v primerjavi s povprečjem evrskega območja bolj pesimistična in so nižje ocenjevala pričakovano proizvodnjo. Imela so večje težave z nezadostnim povpraševanjem, njihova izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti pa je bila s 76,9 % od povprečja obdobja 2008–2024 manjša za 6,2 odstotne točke in pod sicer že tako nizkim povprečjem evrskega območja. Z začetkom energetske krize je strmoglavila tudi anketno merjena konkurenčnost, v Nemčiji še po-

¹ V analizi so uporabljeni podatki, dosegljivi do 29. maja 2025. Zahvaljujem se Robertu Zorku in Ani Selan za pregled in komentarje ter Robertu Hlepu za idejno in oblikovno pomoč.

sebej izrazito na trgih zunaj EU. Vrednost tega kazalnika je v prvem polletju 2025 dosegla najnižjo vrednost do zdaj. Takšno okolje ni spodbudno za zasebno investiranje, z usihanjem domače proizvodnje pa se povečuje tudi uvozna odvisnost.

Odgovor na vprašanje, ali v Nemčiji poteka deindustrializacija, je po prikazani analizi pritrdilen. Eden od razlogov je daljše obdobje šibkega investiranja, ki je verjetno vodilo v nezadostne spremembe v tehnološki strukturi proizvodnje za nadaljnjo rast produktivnosti dela in skupne dodane vrednosti v predelovalnih dejavnostih. Nekateri drugi razlogi so povezani z nemško ter, širše, evropsko energetske in zunanjo politiko. Ta se ob skromnih domačih virih energentov in surovin trenutno kaže v slabši stroškovni konkurenčnosti. Manjša je tudi dostopnost do zunanjih trgov. Načrtovano povečevanje obrambnih izdatkov bi lahko deloma obravnavalo našete težave, a glede na specifičnost obrambne industrije – tudi glede na obstoječe analize² – ni mogoče pričakovati, da bi te lahko ključno spremenile prej omenjene večletne izzive nemških predelovalnih dejavnosti.

² Glej tudi: [Nemški ekonomski modreci v posojilih za obrambo ne vidijo potenciala za rast - RTV SLO](#), [The economic impact of higher defence spending - European Commission](#) in [Revealed: Nato rearmament could increase emissions by 200m tonnes a year | Greenhouse gas emissions | The Guardian](#).

Dodana vrednost nemških predelovalnih dejavnosti

Dodana vrednost nemških predelovalnih dejavnosti je postopno usihala že pred pandemsko krizo, padec njenega deleža v BDP pa je izrazitejši kot v povprečju evrskega območja.

Nemške predelovalne dejavnosti, ki so izvozni motor gospodarstva evrskega območja, že daljše obdobje nihajo med stagnacijo in usihanjem njihove dodane vrednosti. Vzpon po svetovni gospodarski krizi leta 2009 je opešal že pred pandemsko krizo leta 2020, okrevanje po njej pa so prekinile kriza v mednarodnih odnosih in posledična negotovost v svetovni trgovini ter energetska kriza z naglim povišanjem cen električne energije in zemeljskega plina, ki še danes vztrajajo pri visokih ravneh.

V obdobju 2008–2024 je dodana vrednost nemških predelovalnih dejavnosti dosegla vrh konec leta 2017, ko je bila v primerjavi s povprečjem leta 2008 višja za 21,6 %. Da so bile razmere v Nemčiji za predelovalne dejavnosti v tem obdobju ugodne, kaže primerjava rasti s povprečno v evrskem območju, ki je zaostala za 9,5 odstotne točke, v nekoliko manjši meri pa tudi rast v Sloveniji. Eden od razlogov je dolžniška kriza držav evrskega območja, v kateri Nemčija ni bila prizadeta. Od takrat naprej je vse do pandemske krize dodana vrednost nemških predelovalnih dejavnosti počasi padala, v evrskem območju stagnirala, v Sloveniji pa se je razmeroma hitro povečevala (slika 1, levo).

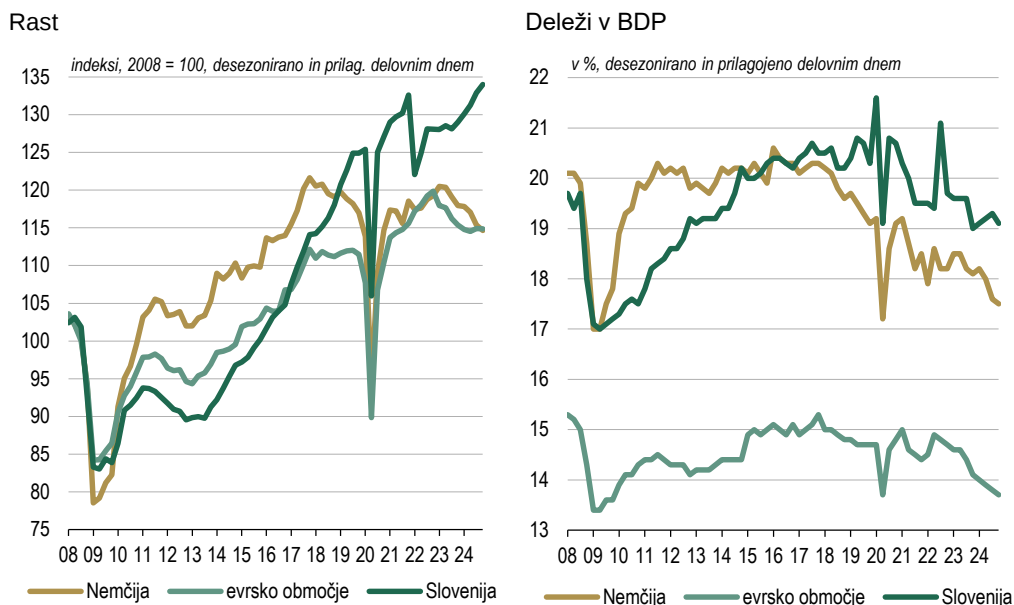
Popandemično okrevanje nemških predelovalnih dejavnosti se je na začetku leta 2023 končalo. V zadnjem četrtletju 2024 je bila dodana vrednost v primerjavi s popandemičnim vrhom manjša za 4,8 %, kar je za 0,6 odstotne točke večji padec od povprečja evrskega območja, v Sloveniji pa se je rast ob četrtletnih nihanjih nadaljevala. V primerjavi z vrhom v zadnjem četrtletju 2017 je bila konec leta 2024 realna dodana vrednost nemških predelovalnih dejavnosti manjša za 5,7 %, kar pomeni, da je bilo z vidika rasti dodane vrednosti izgubljenih sedem let (slika 1, levo).³

Padanje pomena predelovalnih dejavnosti v nemškem gospodarstvu nazorno kaže tudi delež njihove dodane vrednosti v BDP. Ta je bil v obdobju 2008–2024 najvišji na začetku leta 2016, ko je dosegel 20,6 %, do konca leta 2024 pa se je zmanjšal za 3,1 odstotne točke, na 17,5 % BDP. Padec je opazno večji kot v povprečju evrskega območja, kjer je s sicer precej nižjega vrha znašal 1,6 odstotne točke. V primeru Slovenije je zaradi majhnosti gospodarstva nihanje deleža med četrtletji lahko precejšnje, zato je ustrežnejša primerjava s povprečjem obdobja stabilnih gospodarskih razmer v obdobju 2015–2019. Povprečje je takrat znašalo 20,4 %, v četrtem četrtletju 2024 pa je delež znašal 19,1 % (slika 1, desno).⁴

³ Dodana vrednost v nemških predelovalnih dejavnostih je bila v prvem četrtletju 2025 po desezoniranih in delovnim dnevom prilagojenih podatkih medletno manjša za 1,2 %.

⁴ Zmanjšal se je tudi delež nemških predelovalnih dejavnosti v skupni dodani vrednosti predelovalnih dejavnosti evrskega območja. Po desezoniranih in delovnim dnevom prilagojenih nominalnih podatkih je vrh s skoraj 41 % dosegel leta 2014, v zadnjem četrtletju 2024 pa je znašal 36,1 %.

Slika 1: Dodana vrednost v predelovalnih dejavnostih

Viri: Eurostat, SURS, preračuni avtorja.

Opomba: Na sliki levo so prikazani realni indeksi rasti dodane vrednosti, na sliki desno pa nominalni deleži v BDP.

2

Zaposlenost in produktivnost

Zaposlenost v nemških predelovalnih dejavnostih se v zadnjem obdobju močnejše prilagaja šibki aktivnosti, vendar dolgotrajne težave s povečevanjem produktivnosti vztrajajo.

Gibanje zaposlenosti v nemških predelovalnih dejavnostih je bilo v obdobju 2008–2024 precej drugačno kot v povprečju evrskega območja ali Sloveniji. V svetovni gospodarski krizi leta 2009 je ostalo na precej višji ravni in je po njej zaradi odsotnosti dolžniških težav Nemčije začelo naraščati hitreje ter celo doseglo nov vrh pred pandemsko krizo, kar je drugače kot v povprečju evrskega območja ali Sloveniji. V primerjavi s povprečjem leta 2008 je bila zaposlenost v Nemčiji v prvi polovici leta 2019 višja za 4,5 %. V drugi polovici tega leta se je začelo zmanjševanje, kar je leto in pol za začetkom usihanja dodane vrednosti. V povprečju evrskega območja se je zaposlenost povečevala do zadnjega četrtnetja 2019, čeprav je dodana vrednost pretežno stagnirala že od začetka leta 2018. V Sloveniji je zaposlenost v tem obdobju rastla precej skladno z dodano vrednostjo (slika 2, levo).

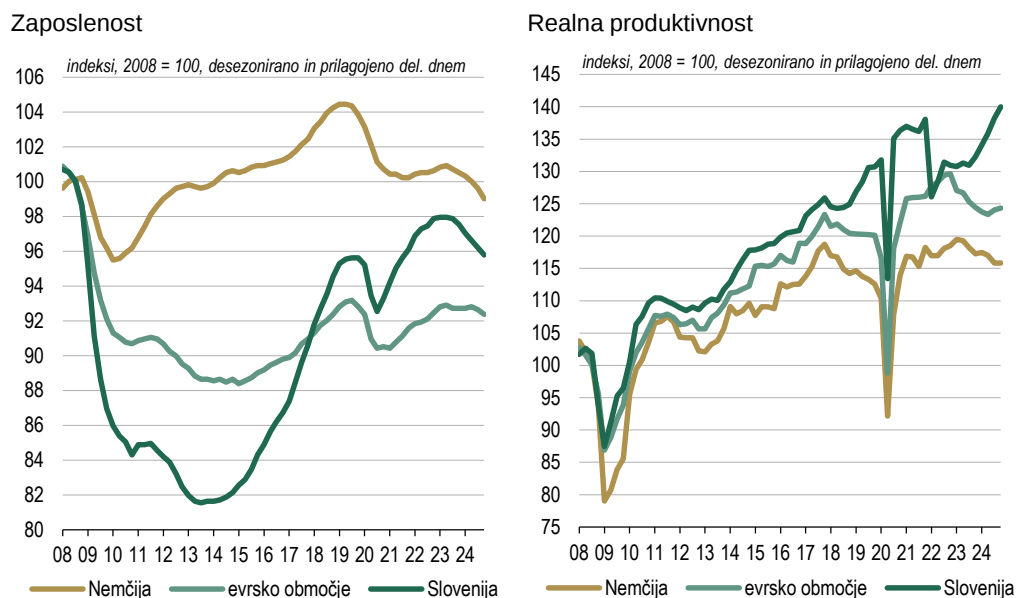
Po pandemski krizi zaposlenost v nemških predelovalnih dejavnostih ni vidneje okrevala v nasprotju z evrskim povprečjem in še bolj očitno v primerjavi s Slovenijo, z začetkom energetske krize pa se je ponovno začela opazno zmanjševati. V zadnjem četrtnetju 2024 je za vrhom iz prve polovice leta 2019 zaostajala za 5,2 % in je bila približno na ravni z začetka leta 2014.⁵ Prilagoditev zaposlenosti je za padcem dodane vrednosti zaostajala za 0,5 odstotne točke, pri čemer proces morda nakazuje tudi na

⁵ Zaposlenost v nemških predelovalnih dejavnostih je bila po desezoniranih in delovnim dnev prilagojenih podatkih v prvem četrtnetju 2025 medletno manjša za 2,0 %.

zmanjševanje previdnostnega kopičenja delovne sile pred pandemsko krizo.⁶ V povprečju evrskega območja se zaposlenost na padanje dodane vrednosti še ni vidneje odzvala, v Sloveniji pa trenutno poteka kot zamaknjen odziv na zaostritev razmer na začetku leta 2022, čeprav je dodana vrednost kasneje spet začela rasti (slika 2, levo).

Produktivnost dela, merjena kot realna dodana vrednost na zaposlenega, je v nemških predelovalnih dejavnostih višja kot v povprečju evrskega območja in Sloveniji, vendar že daljše obdobje postopno usiha.⁷ V zadnjem četrtletju 2024 je, merjena z indeksom s stalno osnovo v letu 2008, za popandemičnim vrhom zaostajala za 3,1 %, za prejšnjim vrhom konec leta 2017 pa za 2,5 %, kar z vidika napredka v produktivnosti kaže na izgubo sedmih let. Podobne težave so vidne tudi v povprečju evrskega območja. V Sloveniji se je rast po padcu ob začetku energetske krize in krize v mednarodnih odnosih začela obnavljati, produktivnost pa je konec leta 2024 dosegla novo najvišjo vrednost. V primerjavi s povprečjem leta 2008 je bila ob koncu leta 2024 produktivnost v nemških predelovalnih dejavnostih višja za 15,8 %, v povprečju evrskega območja za 24,3 %, v Sloveniji pa za 40,0 %, pri čemer je višja rast v Sloveniji znak konvergence k razvitejšim gospodarstvom (slika 2, desno).

Slika 2: Zaposlenost in produktivnost dela v predelovalnih dejavnostih

Viri: Eurostat, SURS, preračuni avtorja.

⁶ Glej tudi [Labour productivity - slower growth in Germany and Europe](#).

⁷ Po nacionalnih računih, ki jih objavlja Eurostat, je realna dodana vrednost na zaposlenega v predelovalnih dejavnostih po desezoniranih in delovnim dnevom prilagojenih podatkih v zadnjem četrtletju 2024 v Nemčiji znašala približno 23.000 EUR, v povprečju evrskega območja 21.500 EUR in v Sloveniji 12.000 EUR.

Nemčija se sooča z dolgotrajno krizo na področju investiranja v opremo in stroje, padci pa so precej večji kot v povprečju evrskega območja.

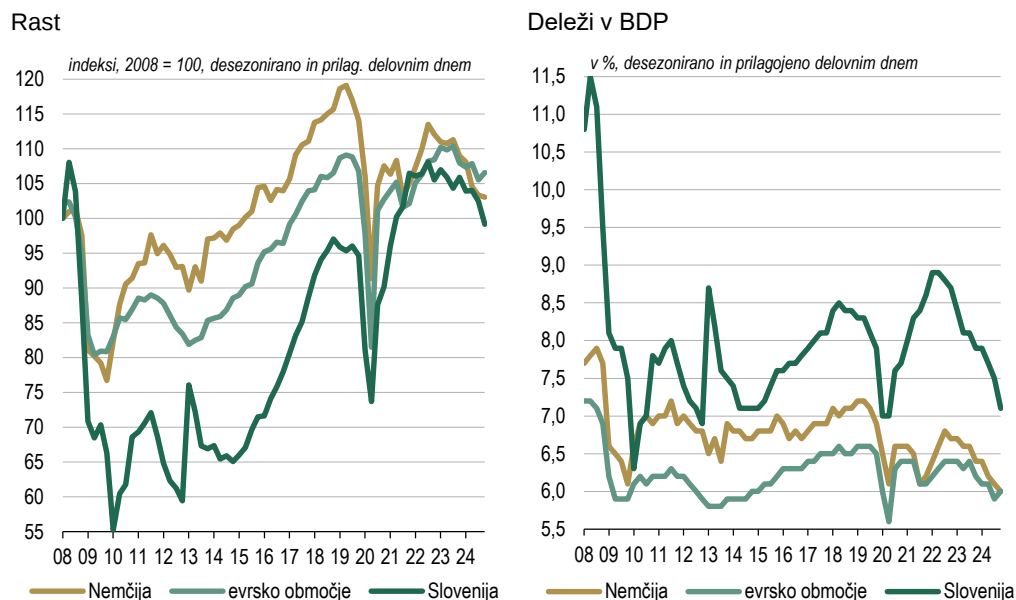
V nasprotju s povprečjem evrskega območja je obseg investiranja v opremo in stroje v Nemčiji dosegel vrh pred pandemično krizo, in sicer v drugem četrtnetu 2019. Nov, za 4,7 % nižji vrh je dosegel v času pokoronskega okrevanja. Z zdrsom v novo krizo leta 2022 je spet sledil negativni obrat, s katerim so investicije v opremo in stroje v zadnjem četrtnetu 2024 za pokoronskim vrhom zaostajale za 9,2 %.⁸ Podobno šibke so tovrstne investicije v Sloveniji, saj so bile v isti primerjavi manjše za 8,2 %, manj opazne pa so za zdaj težave v povprečju evrskega območja, kjer je bil zaostanek 3,5-odstoten. Tudi v primeru investicij v opremo in stroje lahko za Nemčijo trdimo, da se sooča z dolgotrajnejšimi izzivi, saj so te ob koncu leta 2024 v povprečju nazadovale že pet let in pol, za vrhom v drugem četrtnetu 2019 pa so zaostajale kar za 13,5 % (slika 3, levo).

Šibkost investiranja v opremo in stroje v Nemčiji nazorno prikazuje tudi njihov delež v BDP. Ta je konec leta 2024 znašal 6,0 % BDP, kar je najmanj v obdobju 2008–2024 in za 0,8 odstotne točke pod njegovim povprečjem.⁹ Nemčija je sicer v celotnem opazovanem obdobju za investicije v opremo in stroje namenjala večji delež BDP v primerjavi z evrskim območjem, v lanskem zadnjem četrtnetu pa se je z njim izenačila. Odstopanje v evrskem območju od povprečja obdobja 2008–2024 je bilo v zadnjem četrtnetu 2024 z 0,2 odstotne točke manj opazno. V Sloveniji, ki že zaradi razvojnega dohitevanja za investicije v opremo in stroje namenja večji delež BDP, je zaostanek za povprečjem opazovanega obdobja ob 7,1 % BDP znašal 0,9 odstotne točke (slika 3, desno).

⁸ Po desezoniranih in delovnim dnev prilagojenih podatkih so bile v Nemčiji investicije v opremo in stroje v prvem četrtnetu leta 2025 medletno manjše za 3,5 %.

⁹ Za primerjavo: po desezoniranih in delovnim dnev prilagojenih podatkih so bile investicije v intelektualno lastnino, izražene kot delež v BDP, v Nemčiji v zadnjih letih stabilne na ravni okoli 3,8 %. Delež je večji kot v Sloveniji, a manjši kot v povprečju evrskega območja, na katerega močno vpliva delovanje ameriških multinacionalnih podjetij na Irskem.

Slika 3: Investicije v opremo in stroje

Viri: Eurostat, SURS, preračuni avtorja.

Opomba: Na sliki levo so prikazani realni indeksi rasti investicij v opremo in stroje, na sliki desno pa nominalni deleži v BDP.

4 Cene električne energije in zemeljskega plina

Cene električne energije in zemeljskega plina vztrajajo pri bistveno višji ravni kot pred začetkom energetske krize.

Pred začetkom energetske krize leta 2022 so bile cene električne energije razmeroma stabilne in nizke v primerjavi z ravnmi v letu 2024.¹⁰ V obdobju 2013–2021 je imela Nemčija celo manjšo konkurenčno prednost pred povprečjem EU, saj je bila cena tam v povprečju nižja za 0,8 %. Še precej večjo prednost je imela Slovenija, saj je bila cena nižja za 11,4 %. Leta 2022 se je ob začetku vojne v Ukrajini in zaostrovanju gospodarskih sankcij EU proti Rusiji stabilnost cen končala, električna energija pa je bila v Nemčiji leta 2023 za 130,2 % višja kot v povprečju obdobja 2013–2021. To je primerljivo s povprečnim povišanjem v EU, v Sloveniji pa je skok znašal kar 178,3 %. V EU in Sloveniji so se cene leta 2024 znižale, v Nemčiji pa ne.¹¹ V vseh treh primerih so bile močno nad povprečjem obdobja 2013–2021: v Nemčiji za 138,9 %, v povprečju EU za 86,8 % in v Sloveniji za 113,0 % (slika 4, levo).

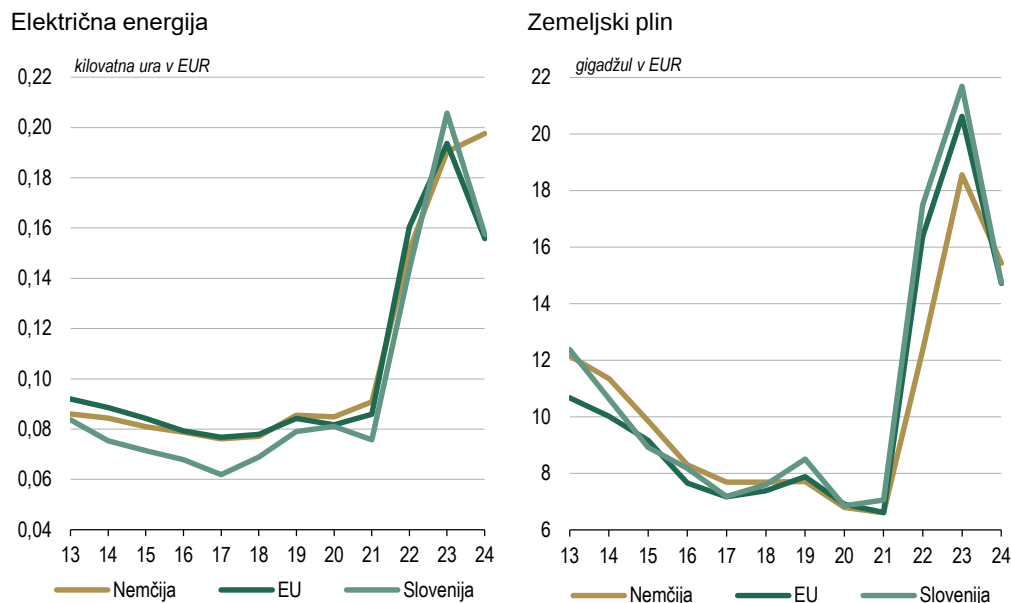
¹⁰ V analizi so uporabljeni Eurostatovi letni podatki za srednje velike negospodinske uporabnike (letna poraba med 500 MWh in 2.000 MWh), ki so dosegljivi za obdobje 2013–2024. Cene vsebujejo davke in druge dajatve.

¹¹ Nemčija je aprila 2023 dokončno zaprla vse nuklearne elektrarne. Leta 2023 je bila prvič po letu 2006 neto uvoznica električne energije. Vir: [Vse več Nemcev obžaluje zaustavitev jedrskih elektrarn | Bloomberg Adria](#).

Nemški desezonirani in delovnim dnevom prilagojeni indeks obsega proizvodnje v oskrbi z električno energijo, plinom in paro, merjen z 12-mesečnimi drsečimi sredinami, je marca 2025 za popandemičnim vrhom zaostajal za 20,5 %, v povprečju evrskega območja pa v isti primerjavi za 8,4 %.

Pred letom 2022 so se stroški podjetij, povezani z zemeljskim plinom, opazno zmanjševali, njegova cena pa je bila leta 2021 v primerjavi z letom 2013 v Nemčiji nižja za 45,7 %, v povprečju EU za 38,0 % in v Sloveniji za 42,9 %.¹² Z začetkom energetske krize je prišlo do močnega obrata navzgor, kljub poznejšemu znižanju pa so bile cene leta 2024 v primerjavi s povprečjem obdobja 2013–2021 še vedno občutno višje: v Nemčiji za 77,7 %, v EU za 80,2 % in v Sloveniji za 71,5 %. V nasprotju z električno energijo je bila povprečna cena zemeljskega plina v Nemčiji pred začetkom energetske krize v primerjavi s povprečjem EU¹³ višja za 6,4 %, višja pa je bila tudi leta 2024. Pred energetsko krizo je bila cena plina v primerjavi s povprečjem EU višja tudi v Sloveniji, leta 2024 pa se je z njim izenačila (slika 4, desno).¹⁴

Slika 4: Cene električne energije in zemeljskega plina

Vir: Eurostat.

5 Indeksi proizvodnje po predelovalnih panogah

Šibka proizvodnja je značilna za veliko večino nemških predelovalnih panog, razmere pa so slabše od povprečja evrskega območja.

Vrednost indeksa obsega proizvodnje nemških predelovalnih dejavnosti, merjena z 12-mesečnimi drsečimi sredinami, je bila marca 2025 od popandemičnega vrha manjša za 6,6 %. To je za 2,0 odstotne točke večji padec v primerjavi s povprečjem evrskega območja. V isti primerjavi je padec v Sloveniji znašal 3,5 %. Podrobnejši pregled po-

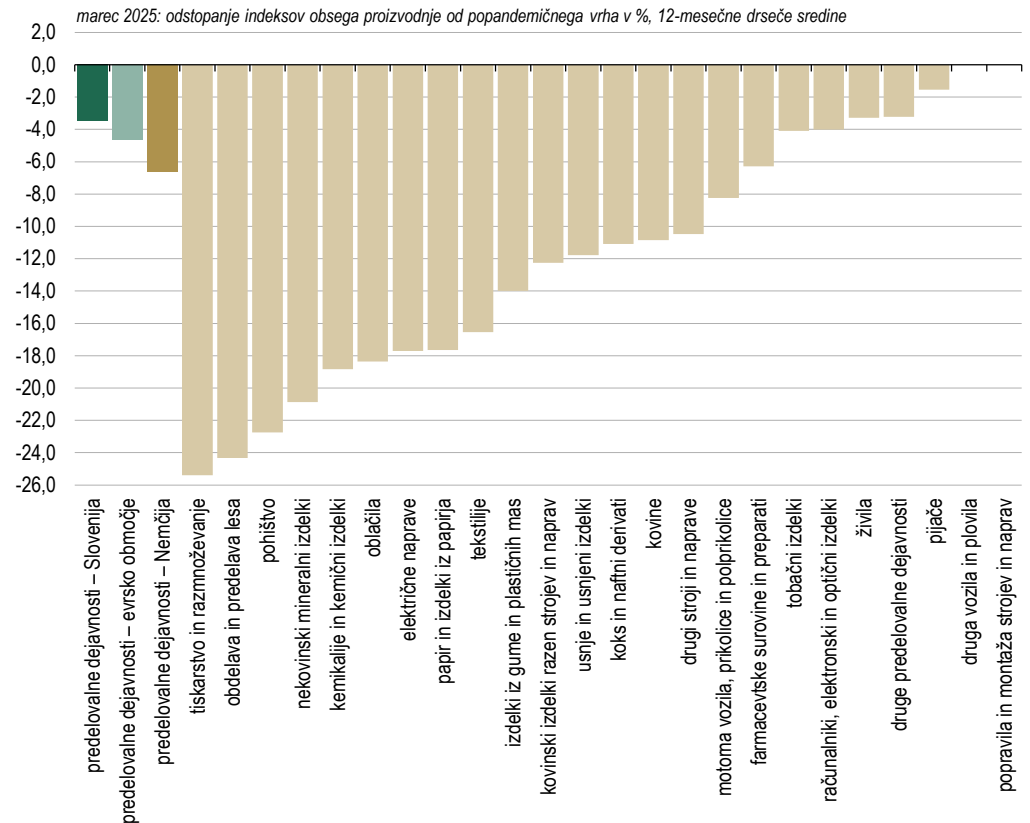
¹² V analizi so uporabljeni Eurostatovi letni podatki za srednje velike negospodinjne uporabnike (letna poraba med 10.000 GJ in 100.000 GJ), ki so dosegljivi za obdobje 2013–2024. Cene vsebujejo davke in druge dajatve.

¹³ Odvisnost EU od utekočinjenega zemeljskega plina se povečuje, njegove cene pa so precej višje od cevovodnega plina. Vira: [Liquefied natural gas: LNG vs Pipeline Natural Gas: Growing Price Divide in a Dynamic Market - Ceylon Today](#).

¹⁴ Eurostat podatkov o cenah električne energije in zemeljskega plina, ki so uporabljeni v tej analizi, ne objavlja za povprečje evrskega območja.

kaže, da je kriza široko osnovana, saj se je 22 od 24 panog soočalo s padcem aktivnosti, le dve pa sta še naprej povečevali enoletno proizvodnjo. V kar 15 panogah je padec proizvodnje presegal 10 %. Mednje spadajo tudi obdelava in predelava lesa, proizvodnja nekovinskih mineralnih izdelkov, proizvodnja kemikalij in kemičnih izdelkov, proizvodnja papirja in papirnih izdelkov ter proizvodnja kovin, ki so energetsko intenzivne panoge. Aktivnost se je še naprej povečevala le v proizvodnji drugih vozil in plovil ter v panogi popravil ter montaže strojev in naprav (slika 8).

Slika 5: Razmere v nemških predelovalnih panogah

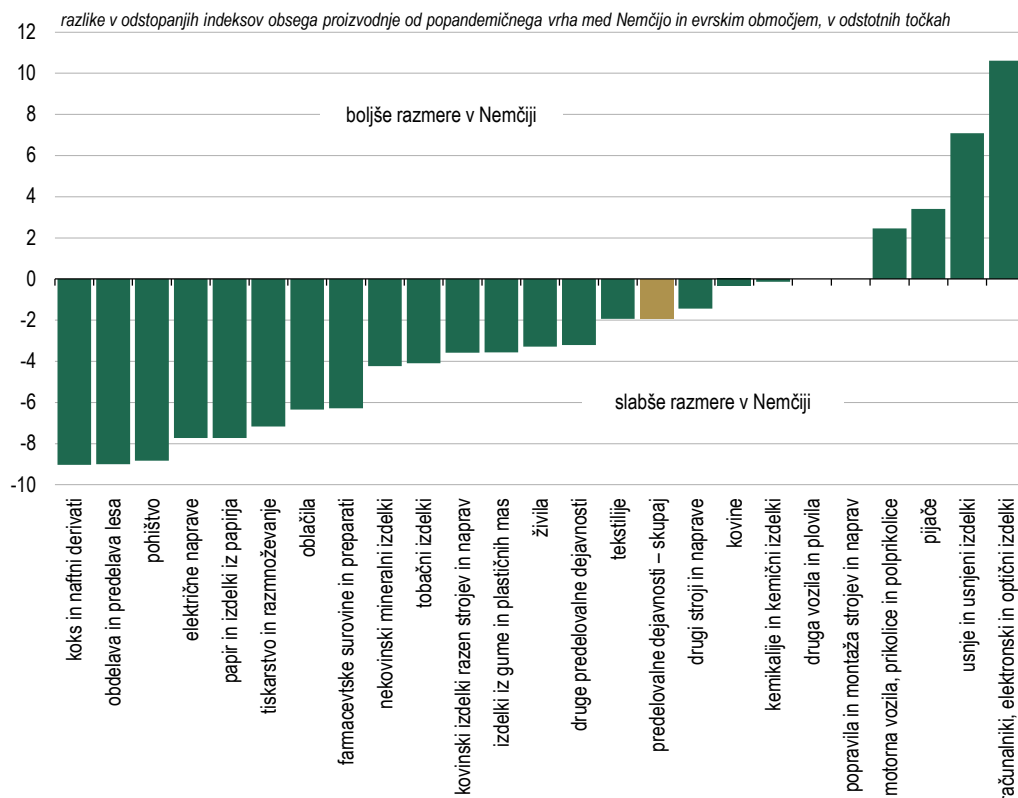

Viri: Eurostat, preračuni avtorja.

Opomba: Podatki so sezonsko prilagojeni delovnim dnevom.

V večini nemških predelovalnih panog je bil padec enoletne proizvodnje po popandemičnem vrhu globlji kot v povprečju evrskega območja, kar je dodaten znak primerjalno slabših razmer za industrijo v Nemčiji. Negativna razlika, večja od odstotne točke, je bila marca 2025 značilna za 17 panog, v osmih pa je presegala 5 odstotnih točk. Le v štirih panogah so bile razmere manj zaostrene kot v povprečju evrskega območja. Pri tem izstopa proizvodnja računalnikov, elektronskih in optičnih izdelkov s pozitivno razliko, večjo od 10 odstotnih točk (slika 9), a je tudi nemška enoletna proizvodnja v tej panogi marca 2025 za popandemičnim vrhom zaostajala za 4,0 %.

Slika 6: Razlike v aktivnosti po predelovalnih panogah med Nemčijo in povprečjem evrskega območja

Viri: Eurostat, preračuni avtorja.

Opomba: Podatki so desezonirani in prilagojeni delovnim dnevom.

6

Anketni kazalniki

Zaupanje v nemških predelovalnih dejavnostih je precej manjše od povprečja evrskega območja, podjetja pa so bolj pesimistična tudi v ocenah pričakovane proizvodnje.

Po podatkih Evropske komisije je pesimizem podjetij nemških predelovalnih dejavnosti očiten in večji kot v povprečju evrskega območja in Sloveniji. Zaupanje se je po zadnjem dnu v decembru 2024 sicer izboljšalo, vendar je bila maja letos vrednost kazalnika z $-17,7$ odstotne točke od povprečja obdobja 2008–2024 nižja za 14,8 odstotne točke. V isti primerjavi je bila v povprečju evrskega območja nižja za 6,0 odstotne točke, v Sloveniji pa za 6,4 odstotne točke (slika 5, levo). V vseh treh primerih so povprečja obravnavanega obdobja negativna, kar povezujemo z zaporedjem kriz od svetovne gospodarske krize leta 2009, ki ji je sledila dolžniška kriza držav evrskega območja, pandemske krize leta 2020 in energetske krize leta 2022, pri čemer visoke cene električne energije in zemeljskega plina vztrajajo še danes.

Nemška predelovalna podjetja so tudi bolj pesimistična v ocenah pričakovane proizvodnje. Njihove ocene so bile maja 2025 sicer precej manj negativne kot na začetku leta, a je v nasprotju s povprečjem evrskega območja in Slovenijo še vedno večji delež

podjetij pričakoval zmanjševanje proizvodnje kot pa njeno povečanje. V Nemčiji je vrednost kazalnika pričakovane proizvodnje maja letos za povprečjem obdobja 2008–2024 zaostajala za 7,5 odstotne točke, v Sloveniji za 10,6 odstotne točke, v povprečju evrskega območja pa za 5,3 odstotne točke (slika 5, desno).

Slika 7: Zaupanje in pričakovana proizvodnja v predelovalnih dejavnostih

Vir: Eurostat. Zadnji podatek: maj 2025.
Opomba: Podatki so desezonirani.

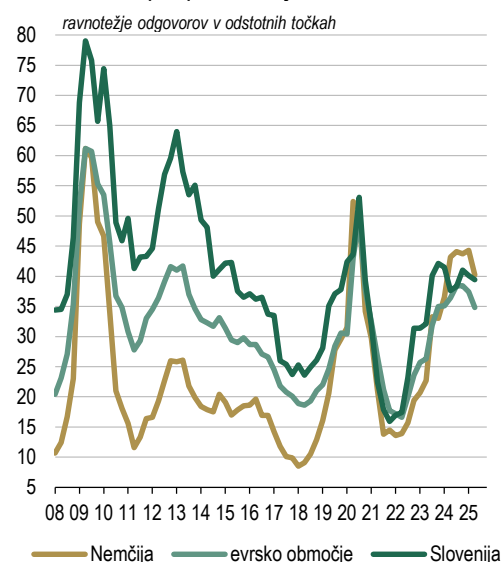
Ob nezadostnem povpraševanju se nemške predelovalne dejavnosti soočajo z nizko izkoriščenostjo proizvodnih zmogljivosti, ki je padla pod povprečje evrskega območja.

Nemška predelovalna podjetja imajo od leta 2024 večje težave z nezadostnim povpraševanjem od povprečja evrskega območja, kar je v nasprotju s preteklimi gibanji tega anketnega kazalnika. V drugem četrtletju 2024 se je z nezadostnim povpraševanjem soočalo 40,2 % nemških in 39,4 % slovenskih predelovalnih podjetij, povprečje v evrskem območju pa je znašalo 34,8 %. Še bolj opazne so razlike do povprečja obdobja 2008–2024, saj je bil v primeru Nemčije delež podjetij v drugem četrtletju 2025 večji za 16,3 odstotne točke, v povprečju evrskega območja le za 2,9 odstotne točke, v Sloveniji pa je bil celo manjši za 1,5 odstotne točke (slika 6, levo).

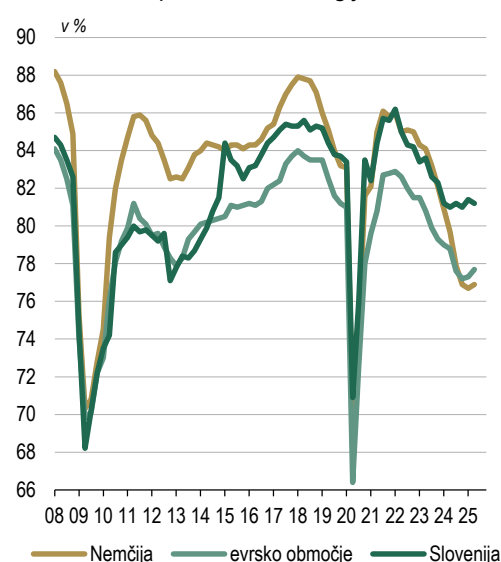
Nemške predelovalne dejavnosti so izgubile prednost v učinkovitosti proizvodnje v primerjavi s povprečjem evrskega območja. Povprečna stopnja izkoriščenosti proizvodnih zmogljivosti je v obdobju 2008–2024, kljub padcem v kriznih obdobjih, znašala 83,1 %, 3,3 odstotne točke nad povprečjem evrskega območja in 1,8 odstotne točke več kot v Sloveniji. Da so nemške predelovalne dejavnosti trenutno v neugodnem položaju, kaže padec tega kazalnika po začetku energetske krize, saj je bil precej močnejši v primerjavi s povprečjem evrskega območja. V drugem četrtletju 2025 je stopnja izkoriščenosti proizvodnih zmogljivosti nemških predelovalnih dejavnosti znašala le 76,9 %, kar je za 0,8 odstotne točke manj od povprečja evrskega območja, zaostanek za Slovenijo pa je bil kar 4,3 odstotne točke. Nizka vrednost tega kazalnika daje slabe obete za rast investicij, saj se podjetja soočajo s presežnimi proizvodnimi zmogljivostmi.

Slika 8: Povpraševanje in zmogljivosti v predelovalnih dejavnostih

Nezadostno povpraševanje

Izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti

Vir: Eurostat. Zadnji podatek: drugo četrtletje 2025.
Opomba: Podatki so desezonirani.

Konkurenčnost predelovalnih dejavnosti se je po začetku energetske krize močno poslabšala, v Nemčiji izraziteje kot v povprečju evrskega območja.

Nemške predelovalne dejavnosti so bile po anketnih kazalnikih Evropske komisije pred začetkom energetske krize v konkurenčni prednosti.¹⁵ Povprečna vrednost kazalnika konkurenčnosti na trgih EU je v obdobju 2008–2021 znašala 3,0 odstotne točke, kar je za 1,6 odstotne točke več kot v povprečju evrskega območja in za 5,9 odstotne točke več kot v Sloveniji. V isti primerjavi je bila z 2,1 odstotne točke višja tudi vrednost kazalnika konkurenčnosti na trgih zunaj EU; v primerjavi s povprečjem evrskega območja za 0,7 odstotne točke, v primerjavi s Slovenijo pa za 6,0 odstotne točke.

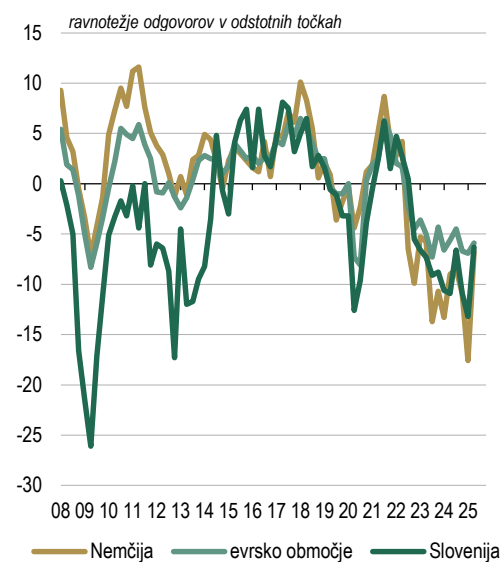
Z energetske krizo, ki je sledila začetku vojne v Ukrajini, in zaostrovanjem gospodarskih sankcij EU proti Rusiji, se je konkurenčnost predelovalnih dejavnosti začela naglo slabšati, v Nemčiji bolj kot v povprečju evrskega območja (slika 7). V letošnjem drugem četrtletju je vrednost kazalnika konkurenčnosti na trgih EU za povprečjem obdobja 2008–2021 v Nemčiji zaostajala za 9,8 odstotne točke, v povprečju evrskega območja za 7,3 odstotne točke, v Sloveniji pa za 3,4 odstotne točke. Še posebej izrazit je bil padec nemške konkurenčnosti na trgih zunaj EU, vrednost tega kazalnika pa je v prvem polletju 2025 dosegla najnižjo vrednost do zdaj. V letošnjem drugem četrtletju je vrednost kazalnika konkurenčnosti na trgih zunaj EU za povprečjem obdobja 2008–2021 v Nemčiji zaostajala kar za 22,3 odstotne točke, v povprečju evrskega območja za 12,6 odstotne točke, v Sloveniji pa za 3,3 odstotne točke.¹⁶

¹⁵ Anketni kazalnik konkurenčnosti je izračunan kot razlika med deležem podjetij, ki je poročal o boljšem konkurenčnem položaju, in deležem, ki je poročal o slabšem.

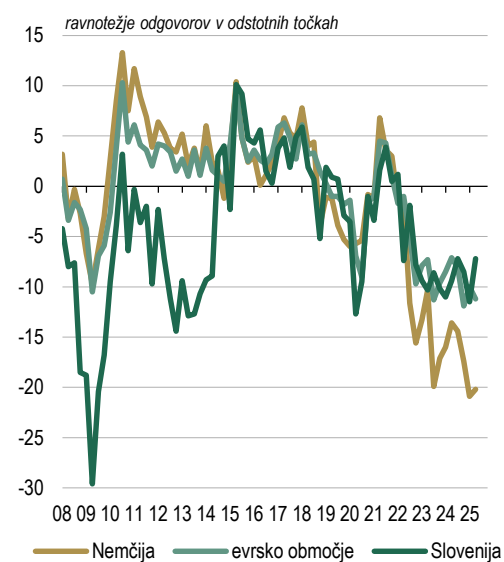
¹⁶ Obseg nemškega blagovnega izvoza že daljše obdobje pretežno stagnira. V zadnjem četrtletju 2024 se je celo vidno zmanjšal in padel na raven z začetka leta 2017. Njegov delež v BDP je po desezoniranih in delovnim dnevom prilagojenih podatkih znašal 30,9 %, kar je za 2,4 odstotne točke manj od povprečja obdobja 2008–2024. V isti primerjavi je bil delež v povprečju evrskega območja z 32,6 % večji za 0,6 odstotne točke, v Sloveniji pa z 61,6 % za 0,2 odstotne točke. Pomen Nemčije kot izvoznega motorja evrskega območja se zmanjšuje že od leta 2015. Njen delež v skupnem blagovnem izvozu evrskega območja je v zadnjem četrtletju 2024 znašal 26,8 %. To je za 3,9 odstotne točke manj kot v povprečju obdobja 2008–2014.

Slika 9: Anketno merjena konkurenčnost

Konkurenčnost na trgih EU

Konkurenčnost na trgih zunaj EU

Vir: Eurostat. Zadnji podatek: drugo četrtletje 2025.
Opomba: Podatki so desezonirani.

Božin, U. (2024, april). Vse več Nemcev obžaluje zaustavitev jedrskih elektrarn. Pridobljeno 15. aprila 2025 iz: <https://si.bloombergadria.com/politika/splosno/56675/vse-vec-nemcev-obzaluje-zaustavitev-jedrskih-elektrarn/news>.

Evropska komisija (brez datuma). Liquefied natural gas. Pridobljeno 15. aprila 2025 iz: https://energy.ec.europa.eu/topics/carbon-management-and-fossil-fuels/liquefied-natural-gas_en.

De Silva, L. (2024, september). LNG vs Pipeline Natural Gas: Growing Price Divide in a Dynamic Market. Pridobljeno 15. aprila 2025 iz: <https://ceylontoday.lk/2024/09/06/Lng-vs-pipeline-natural-gas-growing-price-divide-in-a-dynamic-market/>.

Derčar, M. (2025, maj). Nemški ekonomski modreci v posojilih za obrambo ne vidijo potenciala za rast. Pridobljeno 22. maja 2025 iz: <https://www.rtvsl.si/svet/evropa/nemski-ekonomski-modreci-v-posojilih-za-obrambo-ne-vidijo-potenciala-za-rast/746473>.

Evropska komisija (2025, maj). The economic impact of higher defence spending. Pridobljeno 22. maja 2025 iz: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-forecast-and-surveys/economic-forecasts/spring-2025-economic-forecast-moderate-growth-amid-global-economic-uncertainty/economic-impact-higher-defence-spending_en#potential-fiscal-and-macroeconomic-impact-of-higher-defence-spending.

Gayle, D. (2025, maj). Revealed: Nato rearmament could increase emissions by 200m tonnes a year. Pridobljeno 29. maja 2025 iz: <https://www.theguardian.com/environment/2025/may/29/nato-military-spending-could-increase-emissions-study-finds>.

Kuntze, P. et al (2020, februar). Labour productivity – slower growth in Germany and Europe. Pridobljeno 29. maja iz: https://www.destatis.de/EN/Methods/WISTAScientificJournal/Downloads/labour-productivity-022020.pdf?__blob=publicationFile.